

DOCUMENTACIÓ SOBRE SANTA COLOMA DE QUERALT I LA BAIXA SEGARRA A L'ARXIU HISTÒRIC DE TARRAGONA (AHT)

per Josep M.T. Grau i Pujol

Un dels senyals d'identitat d'un territori, a més del sentiment dels seus homes i dones, la seva parla, costums, tradicions, un paisatge, és el seu passat comú. Santa Coloma de Queralt i el seu rodal, entès com a àrea de mercat i en conseqüència influència, han tingut des de fa molts anys sortosament un gran nombre d'estudiosos que s'han interessat per la seva història, han escorcollat arxius polsosos i han publicat el resultat de la recerca en llibres i revistes.

La nostra aportació és presentar les possibilitats que ofereixen alguns fons documentals dipositats a Tarragona, en concret a l'Arxiu Històric de la demarcació, gestionat per la Generalitat (AHT). Únicament en fem una breu pinzellada cara a estimular la seva consulta i estudi, conscients que la distància pot ser a vegades un seriós inconvenient. Paral·lelament a les fonts manuscrites hi hauria les bibliogràfiques o impreses, aspecte que defugim, i que s'hauria de recollir en un futur atenent l'abundant producció historiogràfica dels darrers vint anys, massa vegades poc coneguda per la seva dispersió.

La tasca que hem realitzat és merament arxivística. Dins de les funcions inherents a tot professional del ram, que ha de tenir com un dels seus objectius primordials el servir a la comunitat científica i a la societat en general.

Ben segur que en un futur les noves tecnologies permetran apropar al lloc d'origen molta de la documentació descrita en el present article. Un exemple el tenim en la còpia en microfilm que l'Arxiu Comarcal de Montblanc té de la part del fons notarial exilada a la capital provincial. El dia que hom disposi dels recursos necessaris es podrà emprendre la digitalització dels microfilms i oferir-los virtualment per Internet. També cal avançar en la recuperació d'arxius privats, siguin patrimonials, personals, associatius o comercials. De moment, almenys, elaborar-ne un cens.

FONS DE L'ADMINISTRACIÓ PERIFÈRICA DE L'ESTAT

Govern Civil de Tarragona

Malauradament la major part del fons existent comença en el segon franquisme. Per tal d'obtenir dades d'anys anteriors hom no té més remei que desplaçar-se a Alcalá de Henares, a l'*Archivo General de la Administración* (AGA). A Tarragona de finals del segle XIX i primer terç del següent solament s'han conservat els expedients relatius a associacions, els quals han estat estudiats per Pere Solà Gussinyer ¹.

Obra Sindical del Hogar y arquitectura de Tarragona

Depenia de l'AISS, i era l'encarregada de la construcció d'habitatges de protecció oficial. De Santa Coloma de Queralt hi ha dues caixes del grup residencial Mare de Déu del Pilar (1944-1975).

Delegació provincial de proveïments i transports

Hi ha mapes amb estadístiques de la riquesa agrícola, ramadera, industrial i comercial dels anys 40 del segle XX.

Delegació provincial de l'Institut Nacional d'Estadística

Tot i no disposar d'un instrument de descripció massa acurat, un repàs dels seus lligalls ens permetrà d'obtenir estadístiques de població, sanitàries, laborals, electorals i d'altres.

Delegació provincial d'Hisenda

Fins el moment és el fons més voluminós de l'AHT i un dels més interessants pel seu abast geogràfic. A l'any 2002 solament una part estava inventariada. Dels catàlegs disponibles a la sala de consulta extraiem les següents dades: dins l'impost general sobre la renda de societats, s'hi localitzen declaracions i balanços de les empreses tèxtils de Santa Coloma, propietat de Josep i Eugeni Ferrer (1911/1963), les de Mateu Foix Gassó (1955-1956) i la sucursal de Joaquim Lavila Domingo (1913/1953). Dins de la sanitat i el lleure a Vallfogona hi ha expedients del Balneari (1948/1964) i finalment respecte les indústries agràries colomines hi ha els de Josep Albareda Vives (1942/1954) i Silvano Rosselló Civit (1932/1956), aquest darrer també present com a empresari de la construcció (1953-1956).

1.- *Itineraris per la sociabilitat meridional catalana. L'associacionisme i la cultura popular a la demarcació de Tarragona (1868-1964)*. Tarragona. 1998. Les entitats de Santa Coloma i resta de poblacions de la Baixa Segarra són exposades a les pàgines 347-378.

Així mateix hi ha amillaraments de rústica de l'any 1945 i d'urbana dels volts del 1920 de totes les poblacions de la demarcació. Hem de dir que són duplicats i teòricament n'hi ha un exemplar similar en els respectius fons municipals.

Dins d'una altra secció, el de les classes passives, hi figuren els expedients de funcionaris de l'Estat, sigui a ensenyament, com la mestra de Vallfogona, Filomena Galofré Recasens (1931-1935) o en els cossos de seguretat, de Santa Coloma hi ha els de Pascual González Ruiz i el de Justo Mascuñana Robledo. Dels eclesiàstics solament estan catalogades les fitxes dels preveres de l'any 1936, amb fotografia inclosa.

Dins d'aquest fons de naturalesa fiscal hi ha el tribunal de contraban, defraudació i ocultació (1900-1967).

Presó provincial de Tarragona

La cronologia del fons s'inicia l'any 1939 i arriba al 1974. És bàsica per estudiar la repressió política de la dictadura del general Franco i la delinqüència comuna de la mateixa època. Els estudis realitzats fins ara per Salvador Palau Rafecas ², Josep M. Carreras Tarragó ³, Josep Recasens Llorc ⁴ i Josep M. Solé Sabaté ⁵ han permès comptabilitzar i identificar nominalment els empresonats i afusellats, però la documentació servada i l'enquesta oral als supervivents i familiars completaria el coneixement sobre la vida a l'interior de les presons, l'alimentació, les malalties, la comunicació amb l'exterior a través de visites, cartes, paquets de roba i menjar, trasllats, etc. Gràcies als registres de correspondència dels interns podem saber amb exactitud la freqüència de la sortida i rebuda de cartes, els emissors (parents, amics, llocs de residència), però no la censura. Pels llibres de l'economat i els de peculi esbrinarem els diners disponibles i quines despeses feien (tabac, menjar, paper, segells). Pels expedients personals es poden constatar els moviments a altres centres penitenciaris. Ara bé el contingut dels judicis sumaríssims l'obtindrem a l'arxiu de Capitanía General a Barcelona.

2.- "La Guerra i la postguerra a Santa Coloma de Queralt (segona part)" a *Aplec de Treballs* (Montblanc), 7 (1985), ps. 217-282.

3.- "Gestió municipal i repressió política a Santa Coloma de Queralt (1939-1941)" a *Recull* (Santa Coloma de Queralt), 1 (1993), ps.33-74.

4.- *La repressió franquista a la Conca de Barberà (1939-1945). Documents per al seu estudi*. Montblanc 2000. Sis anys abans havíem iniciat una recerca paral·lela a partir de documentació municipal de Tarragona, Josep M.T.Grau-Roser Puig "Els empresonats polítics de la Conca de Barberà a Tarragona a finals de l'any 1940" a *Aplec de Treballs* (Montblanc), 12 (1994), ps. 125-146

5.- *La repressió franquista a Catalunya (1938-1953)*. Barcelona 1985.

Presó de partit judicial de Montblanc

Aquest fons es troba dividit en dos arxius, el Comarcal de Montblanc (ACMO) i el provincial de Tarragona (AHT) ⁶.

Junta provincial de Llibertat Vigilada de Tarragona

Es tracta d'un fons complementari al de la presó provincial tarragonina i principia també el 1939. Hi ha llibres d'actes i expedients de canvi de residència, concessió d'indults, llibertat condicional, informes i avals, etc. No hi manquen censos de les juntes locals de llibertat vigilada (1946/1953). Per accedir-hi cal un permís del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya. El fons fins el moment ha estat poc treballat.

Delegació provincial de Cultura de Tarragona

La seva cronologia és del 1944 al 1984. Hi podem trobar els expedients d'obres i restauració de monuments i edificis d'interès històric i artístic. Generalment inclouen fotografies. Amb l'assumpció de competències per part de l'administració autonòmica, es creà la institució anomenada Comissió territorial del patrimoni cultural de la Generalitat de Catalunya.

Frente de Juventudes

Depenia de la Falange (FET y de las JONS), hi ha expedients dels "Hogares rurales", que inclouen comptes i inventaris de béns mobles), n'hi ha un de les següents poblacions:

Conesa (1943-1976).

Passanant (1974).

Santa Coloma de Queralt (1947/1974).

Vallfogona de Riucorb (1950/1970).

CNS-AISS

Es tracta dels sindicats verticals del règim franquista, que s'estructuraven per sectors. El fons conté convenis laborals, expedients d'eleccions, actes, memòries i informes, filiacions a les mutualitats, còpies d'estatuts, fitxes d'empreses, preus, normativa legal, correspondència, censos de treballadors, etc.

6.- La part del fons conservada a Tarragona l'hem descrit en els articles "El fons documental de la presó de partit de Montblanc dipositat a Tarragona (1945-1949)" a *Aplec de Treballs* (Montblanc), 20 (2002), ps.195-206; i "Entre la pèrdua i la dispersió. Els fons documentals de les presons preventives o de partit a la província de Tarragona (època franquista)" a *Actes del Congrés els camps de concentració i el món penitenciari a Espanya durant la guerra civil i el franquisme*. Museu d'Història de Catalunya. Barcelona. 2002, ps. 991-1004.

FONS NOTARIALS

Com és ben conegut, el fons notarial de Santa Coloma de Queralt és un dels més ben conservats de la demarcació ⁷, superant en sèries medievals als de Tarragona o Reus. Han estat estudiats per Mn. Joan Segura Valls, Gabriel Secall Güell, Yom Tov Assis, Jaume Riera, Gerard Carceller Barrabeig, etc. Aquí també hem de parlar de fragmentació: els volums fins el 1799 són a Tarragona i els posteriors a Montblanc, a més hi ha alguns manuals dispersos a Igualada ⁸, Arenys de Mar ⁹, Barcelona ¹⁰ i Cervera ¹¹.

FONS REGISTRALS

Amb la creació el 1768 de la comptaduria d'Hipoteques, Santa Coloma i els pobles del seu rodal, adscrits al corregiment de Tarragona s'integraren al registre del partit de corregiment de Montblanc, que en el segle XIX adoptà la divisió dels partits judicials. Hem de dir que els primers volums són malmesos per la humitat, i necessitarien una urgent restauració. En el segle XVIII els assentaments segueixen un ordre cronològic (això sí, amb índexs alfabètics d'atorgants) i a partir del 1850 els llibres s'agrupen per poblacions.

7 Actualment existeix un catàleg del fons realitzat per Josep M. Porta Balanyà, pendent de publicació per la Fundació Noguera de Barcelona.

8.- A l'Arxiu Comarcal de l'Anoia es conserva un protocol de Santa Coloma de Queralt de l'any 1655, del notari Pere-Pau Alaix (sense coberta). Marta Vives Sabaté, *L'arxiu de protocols del districte d'Igualada*. Barcelona 1997, pàg. 189.

9.- A l'Arxiu Històric Fidel Fita d'Arenys de Mar s'hi localitza un manual de Santa Coloma dels anys 1240-1262. Josep M. Pons-Hug Palou, *Catàleg de l'Arxiu Històric notarial d'Arenys de Mar*. Barcelona 1992, pàg. 210. Vegeu article en aquest mateix *Recull*.

10.- A l'Arxiu Històric de la Biblioteca de Catalunya s'hi pot consultar un *Liber judeorum* de Santa Coloma dels anys 1277-1280. És el manuscrit 3186 del Museu Marès.

11.- A l'Arxiu Comarcal de la Segarra de la notaria de Santa Coloma hi ha els manuals notariais del notari Castelló Cortina del 1745 al 1752 (del quart a l'onzè), els del discret Jacint Puig (1753-1755) i un capbreu de la Comunitat de Preveres de Santa Coloma redactat per Pere Alaix (1706). Montserrat Canela-Montserrat Garrabou, *Catàleg dels protocols de Cervera*. Barcelona 1985, ps. 321-322. Una tipologia documental abundant en la notaria de Valls és la dels capbreus dels dominis del gran monestir cistercenc de Santes Creus, per exemple de Biure, Conesa, Forès, la Sala de Comalats, el Fonoll (s.XVIII). Vegeu la descripció detallada a Joan Papell *Catàleg dels protocols de Valls*. Barcelona 1989, pàg. 117. En aquest mateix llibre s'anota l'existència d'un capbreu de Sabella del 1582 de 15 folis, autoritzat pel notari de Santa Coloma de Queralt Joan Roca (pàg. 293).

FONS RELIGIOSOS

La confluència de dos bisbats a la zona (el de Vic i el de Tarragona) fa que la ubicació dels fons parroquials sigui diferent segons les polítiques arxivístiques dels responsables i les vicissituds històriques (guerres i saqueigs). Així, per ordre del cardenal Vidal i Barraquer a partir de l'any 1921 es concentraren a la capital arquebisbal un gran nombre de fons provinents de petites parròquies.

El fons parroquial de Santa Coloma de Queralt durant la passada guerra civil fou traslladat per a la seva salvaguarda a Barcelona, i posteriorment retornat al lloc d'origen. Actualment està inventariat i es conserva a la mateixa rectoria. No va passar el mateix amb el fons de la parròquia de Vallfogona de Riucorb, que romangué a Reus ¹².

Comunitat de preveres de Santa Coloma de Queralt

L'AHT conserva una col·lecció de pergamins que ingressaren quan es traslladaren de Barcelona a Tarragona els manuals notarials de Santa Coloma. Recentment el professor de la Universitat Rovira i Virgili Daniel Piñol Alabart els ha catalogat. En l'instrument de descripció s'observa una cronologia del 1270 al 1760. Val a dir que a Madrid (Archivo Histórico Nacional) hi ha un centenar de pergamins de l'esmentada institució dins la secció clergat (segles XIV-XVI). Altrament un fons complementari és el notarial, on s'inclouen diversos capbreus de la Comunitat de preveres.

FONS PATRIMONIALS

Família Castellarnau (Tarragona)

Dins de l'activitat política de Joaquim Castellarnau Balcells com a diputat a Corts en el darrer quart del segle XIX es localitzen les certificacions del secretari de l'ajuntament de Rocafort de Queralt (16 d'octubre del 1876) i del de Vallverd de Queralt (21 d'octubre del mateix any) sobre els acords municipals respecte a la prolongació de la carretera entre Montblanc i Santa Coloma de Queralt. Del 1878 hi ha un expedient de la construcció del vial de Santa Coloma a Sant Guim, amb comptes i instàncies.

Més tard, el 1886, trobem certificacions de vots de les eleccions a diputats lliurades pels jutges i fiscals de Santa Coloma de Queralt, les Piles, Santa Perpètua, Savallà del Comtat, Conesa, Llorac i Vallfogona de Riucorb.

12.- Per a una sumària descripció del fons vegeu el nostre article "El fons documental de la parròquia de Vallfogona de Riucorb (1491-1935)" a *La Segarra* (Santa Coloma de Queralt), 232 (desembre 1998), pàg. 27.

Finalment, amb data del 13 de juny del 1892, hi ha una sol·licitud que presenta Antoni Jordana Salat, escrivent de Santa Coloma de Queralt al director general de Correus i Telègrafs per obtenir la plaça de carter de Santa Coloma.

Comtes de Santa Coloma de Queralt

A Tarragona hi ha solament dues col·leccions, una de documents en paper i l'altra en suport pergamí. La primera l'ha inventariada Isabel Companys i inclou les senyories de Castellet (L'Arboç del Penedès), Torredembarra i Santa Coloma de Queralt. Les seves dates extremes són del 1347 al 1847. Sobre la de Santa Coloma hem de dir que és de caràcter patrimonial, sobretot entorn la transferència de la propietat (capitulacions matrimonials, herències), però de famílies alienes establertes a les vegueries de Cervera i Igualada. Una part sembla provenir de la comunitat de preveres de Santa Coloma (ex. Isidre Magre o Simó Colomé), com per exemple la de les causes pies de preveres colomins, confraries, aniversaris i benifets. No hi falten censals i poders.

Pel que fa als pergamins, els ha descrit i publicat curosament el professor de la Universitat Rovira i Virgili Daniel Piñol Alabart ¹³.

Aquesta part és molt petita si ens atenem a la documentació dels comtes aplegada a Barcelona (entre la Biblioteca de Catalunya i l'Arxiu de la Corona d'Aragó) i Montblanc, aquesta darrera descrita per Josep M. Porta Balanyà ¹⁴.

L'arxiver Jaume-Enric Zamora ens informa que el 26 de setembre de l'any 1936 la Generalitat republicana adquireix per 494 pessetes documentació procedent de l'antic castell dels comtes de Santa Coloma ¹⁵.

FONS COMERCIALS

Fidel Moragues i Cia. (Valls)

Després del comerç, un dels negocis preferits pels Moragues fou l'arrendament de drets senyoriais i rendes eclesiàstiques. Dels primers hem d'esmentar, per a la nostra zona objecte d'atenció, la Comanda de Vallfogona de Riucorb de l'ordre de Sant Joan de Jerusalem. Entre la documentació aplegada hi ha els contractes de

13.- "Unes notes sobre el fons de pergamins de Santa Coloma de l'Arxiu Històric de Tarragona" a *Recull* (Santa Coloma de Queralt), 6 (1999), ps. 91-108.

14.- "Inventari del fons dels comtes de Santa Coloma de Queralt dipositat a l'Arxiu Històric Comarcal de Montblanc (Conca de Barberà)" a *Recull* (Santa Coloma de Queralt), 3 (1995), ps. 205-236.

15.- "El salvament dels arxius catalans durant la Guerra Civil espanyola (1936-1939) a *Lligall* (Barcelona), 16 (2000), pàg. 119.

concessió signats a Barcelona (1801-1805), però sobretot la comptabilitat dels col·lectors dels delmes, lluïsmes, quístita, així com correspondència (copiadors de cartes), despeses de manteniment del castell, molins de farina i oli i forns de pa a Guimerà (1800-1806), llibretes de l'avançament de gra per sembrar a pagesos (1801-1808) i venda de bacallà (1806-1807). Aquestes dades permeten conèixer amb exactitud la producció agrària, la pressió dels arrendataris per obtenir guanys, el cercle d'endeutament dels pagesos que han de comprar el seu mateix blat que han lliurat com a delme per a poder menjar o sembrar.

Aprofitant la xarxa de recaptació de delmes del senyor jurisdiccional, els Moragues també optaven en les subhastes del novè que pertocava a l'església, i trobem comptes de blat recaptat i després venut. A més de Vallfogona, entre d'altres hi ha relacions de les cases delmeres de Ciutadilla i Guimerà.

Companyia de Calaf

Aquest fons, conegut també pel nom de Companyia d'Aragó o Cortadellas, es compon de 223 unitats d'instal·lació que ocupen 16 m/l. Les dates extremes són del 1729 al 1906, si bé la cronologia principal se centra entre els anys 1777-1841. És interessant la comptabilitat (llibres de caixa, diari i factures) i la correspondència (copiadors de cartes). Entre les seves activitats destaquen l'arrendament de drets senyorials (ducs de Medinaceli, comandes de Sant Joan de Jerusalem, el marquesat d'Ayerbe a Osca, i la baronia de Bellpuig), la fabricació de sabó i la compra-venda de mules. Hi ha també nombroses referències a la primera guerra carlina (1833-1840). Entre d'altres historiadors que l'han treballat destaquem Núria Sales, Lluís Navarro Miralles, Antoni Berga López, M. Rosa Pijuan Domènec, Joan-Ramon Vinaixa...¹⁶.

FONS D'INSTITUCIONS

Cambra Agrària de Tarragona

De caràcter provincial, en els inicis exercia també les funcions que més tard assumiria la Cambra de Comerç. La cronologia se centra principalment en el segle XIX i primer terç del XX. L'investigador hi pot trobar tota mena d'estadístiques agràries, industrials i comercials: preus, producció, censos de població, de ramaderia, repartiment d'impostos...

16.- Josefina Cubells-Javier Herrera, *Inventario de los fondos comerciales del archivo histórico provincial de Tarragona*. Madrid 1980.

FONS PERSONALS

Mossèn Ramon Muntanyola i Llorach

Una figura clau en la resistència cultural catalana durant el franquisme a l'Arquebisbat de Tarragona fou el prevere espluguí Ramon Muntanyola. A causa de la direcció de les parròquies de Guimerà i Ciutadilla la seva presència en pobles de la rodalia serà una constant. Dins el seu ministeri sacerdotal esmentem la conservació de sermons (esborranys, apunts o textos sencers) oferts per la festa de la Immaculada a Passanant (1943-1944), a Pontils els anys cinquanta, a Guimerà per Sant Martí (1942-1945).

Dins la seva obra literària poètica hi ha poemes de Vallfogona de Riucorb i Passanant. Cal recordar aquí la seva participació en els primers Jocs Florals del Balneari de Vallfogona de Riucorb, del qual hi ha les bases impreses del 1947. L'any següent repeteix en l'anomenat "Festival poètic".

En la correspondència rebuda hi ha emissors d'aquesta zona, el 1955 cartes de Rafael Culla, de Guimerà; el 1963 d'Alfons Bagué de Belltall i el 1965 d'Indaleci Bonell, de Vallfogona de Riucorb ¹⁷.

17.- Vegeu una breu descripció a "El fons personal de Mossèn Ramon Muntanyola i Llorach" a *Arxius* (Barcelona), 6 (1995), ps. 1-2

APÈNDIX

NOTÍCIA D'UN CAPBREU DE SANTA MARIA DE MIRALLES DE MITJAN SEGLE XVIII A TARRAGONA

per Josep M.T. Grau i Pujol

Les poblacions situades a la confluència de divisions civils o eclesiàstiques presenten certes dificultats per al seu estudi històric a causa de la dispersió de les fonts documentals. A la comarca de l'Anoia, Santa Maria de Miralles n'és un bon exemple. A l'època moderna el municipi depenia del partit de Montblanc (corregiment de Tarragona) i la parròquia al bisbat de Barcelona; els seus habitants solien freqüentar els mercats de Santa Coloma de Queralt, Igualada o la Llacuna, on trobaven també els serveis del notari. Avui la documentació d'aquestes notaries és a Igualada, Tarragona i Barcelona, en arxius de la Generalitat o de l'Estat. A l'Arxiu Històric de Tarragona el fons notarial colomí s'inicia a finals del segle XIII i acaba el 1799. A més, en els seus dipòsits hi ha els llibres de la comptaduria d'Hipoteques de Montblanc a partir del 1768, l'any de la seva creació, que inclouen enregistraments d'escriptures de Bellprat, Santa Maria de Miralles i Santa Margarida de Montbui. El mateix centre conserva fragments dels fons de la comunitat de preveres de Santa Coloma de Queralt (1270-1760) i del senyoriu dels comtes de Queralt (1206-1612), aquest darrer repartit entre Barcelona (ACA, Biblioteca de Catalunya), Madrid (AHNM, secció clergat) i Montblanc (AHCMO) No cal dir que són abundants les referències de localitats de l'Anoia, la Segarra, la Conca i el Penedès.

La nostra intenció d'aquesta breu nota arxivística que publiquem és la de donar a conèixer l'existència dins el fons notarial de Tarragona de l'escrivà Francesc Albinyana Cosidor, d'un capbreu dels anys 1761-1762 sobre el terme de Santa Maria de Miralles del baró de dit lloc, Antoni de Magarola i Sentmenat, en nom del qual actua el seu fill Josep de Magarola i de Clariana.¹, el qual a la vegada, delegà en la persona de Josep Bertran, pagès i familiar del Sant Ofici de Vila-seca la seva representació.

1.- Arxiu Històric de Tarragona (AHT). Fons Notarial de Tarragona, caixa 504 registre 594.

La primera confessió, com és habitual, la fa l'ajuntament de Santa Maria, és a dir, els regidors, els quals afirmen posseir una botiga contigua a les cases de la Masia de Jaume Vivó, un casal derruït al costat de la rectoria, un jornal de terra erma i 12 de campa al Coll de les Tres Serres. Després segueixen les confessions de la resta de propietaris:

-Josep Alemany. -Joan Alemany Domènech, pagès del mas de la Riera.

-Jaume Ferrer, pagès del mas Fontpugona.

-Miquel Gual pagès i Madrona Santacana, cònjuges i el seu fill Jaume, del mateix ofici.

-Andreu Palau, pagès.

-Francesca, vídua de Josep Sans, pagès de Miralles.

-Isidre i Francesc Soler del mas homònim.

-Gaspar Vives, pagès del mas Guitart i Rosa Albet, cònjuges.

-Josep Vivó, pagès del mas d'Almúnia.

-Col·legi de les Escoles Pies, d'Igualada.

La capbreu ocupa dels folis 151 a 205. Sabem que l'anterior capbreu l'havia redactat el notari igualadí Bartomeu Costa el 1682 (exerceix la professió del 1675 al 1719).

El seu buidatge ens facilitarà informació sobre la transmissió de la propietat, amb anotacions de testaments, capítols matrimonials, compra-ventes, permutes, renunciacions, embargaments, establiments emfitèutics, etc. També es detallen els conreus, la superfície de les parcel·les, les càrregues de censos i delmes, els noms antics dels masos, etc. Pot ser útil per a la història agrària, la toponímia i la genealogia.

A través de la lectura de les confessions observem la percepció en el terme de Santa Maria de Miralles de censos per part d'altres institucions, com la sagristia de la capella del castell de Miralles, el priorat de la Llacuna i l'església de Foix.

Per fer front a la dispersió del patrimoni, els arxivers hem de prioritzar les polítiques de difusió seguides de les de reproducció per a facilitar així la investigació als historiadors.

4. - Sta COLOMA DE QUERALT. - Plaza Mayor
L. Roisin, fot. Barcelona

5. - Sta COLOMA de QUERALT
Castillo de los Condes - Fachada principal
L. Roisin, fot. Barcelona